Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 10 январь, 1974 шу. ● № 5 (1522). ● Мах 2 кеп.

ЛАКХАГIА АЙЕ ЯХЬА БАЙРАКХ!

КПСС XXIV съезда решеен кхочаш а еш хьанаре хьахьегаш 1974 шу чакхдаккхара партеГа, советски нахчаГа КПСС Центральн Комитето даьхьа Кхайкхарала хетань собранин хилар уьх деношка «Красный молот» завода фонтанин арматура еча кхойттлаГча вехе.

Собранин хьа а йийлла цехкома председателе В. Кулигина къамаьл де дош ду цеха начальника Н. Ф. Чернова.

Собране гулбеннача цехерча хьахьегамхошта Н. Ф. Чернова дийнаш «Красный молот» завода, хIаьта кхойттлаГча цеха коллективе йийлаГча пятилетка кхочлаГча, хоадамбеча шера даьхьача толамех. ХIаьта уж дог гIоздоьхаш да.

Керттера продукци хьехначарех керда техника производствин юкъехьхьарех йийлаГча пятилетка кхаь шера плUS ханал хьалха кхочачьашЬ фонтанин оборудованин еча цеха коллективо. Из толам баккхаре доккха новкъостал дир болхлошта юкъе шерра социалистически яхь яьржа хиларо.

— ПIадахача шера хинначчул кхи а доккхагIа декхаран цига вай коллективана хьалхашка. Иштта, 1973 шера арахийначул 19 процент дуккагIа продукци арахьна еаш да вай укI шера. Из плUS толамца кхочачьарна беррига низ тIаБахийта хьахьегаца деза рг. ХIаьта со шег ваш шоаштта хьалхашка латта декхарйи кхочачаддара укх хьахьегашбеча пора вай еча хIара болхлочо хьинар кхо да деш хьахьегарехиларех, — аьлар Н. Ф. Чернова.

Къамаьл ду токара Ахмед Саламбека.

— Вай партин решаьлеташ советски сага вахара хьа-торо тоахра пахаддаш йоькко ю. ХIаьта КПСС Центральн Комитета партеГа, вай мехка дерригача халкъага даь Кхайкхарал советски сагА вахар тоадара лаьхIа да. Цудуьла тахан укх собране сай новкъостаЬпта хьалхашка аз дош ду сай балха нормаш хIара дийнахьа 180 процентал лохарIа йоьшаш кхочаЬпъе, — йоьх Саламбека.

Цехи комсомольский цIерагIа къамаьл дир цеха комсомольски организацин секретаре Сафонов Юре:

— Оаха, цеха комсомольмаша, чIоагIа деган айдена хьалдовд партеГа, советски халкъаГа КПСС Центральн Комитето даь Кхайкхарал. Цу тIа ше маярра хьалхьхьа советски наьХ вахара хьалторо лаьхьара еш йолу йоькко. ХIаьта цеха комсомольшина доIлу парте Центральн Комитета кайна хьалхашка отталаь декхараш толамца кхочачаддара низ, хьинар кхо ца деш, ха ца доаркIаш къахьега, — аьлар цо.

Собране хьамаьлаш дир иштта токараша Бургий Александрех, пенсионера Полещук Александрех, слесара - сборщика Иванов Георгей.

КПСС ЦК даь Кхайкхарал дег тIара кхоьбал а даьр, цеца коллектива социалистически декхар тIаЬп укх 1974 шера план 28 декабрь тIаккхочаш кхочаш а еш, планал совгIа 20 эдэр сохьа маьхь балхаш де.

Город Грознена Шеча Байракха орден енна 50 шу дузача денна сийна укх шера хьалхарча шин беттта план 26 февраль тIаккхочаш кхочачашбе.

Кхойттлаг1ча цеха коллективо «Красный молот» завода беррига-ча хьахьегамхошца даь Кхайкхарал хьал а лаьна. Даьхьенца планал совгIа кIезнигаГа хIама аIа а доихиташ мамонта духхагIа продукци яла.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: № 13 йолча цехерча собранин, ьардехьа — къамаьл деш ва цеха начальник Н. Ф. Чернов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ТАТАРСКИ АССР-а БАЙРАКХА ТIА— ХАЛКЪЙИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН

КАЗАНЬ, 8 январь. (ТАСС). корр.). Доккхеи гIозен цIей хьалчаг советски Татаре лаьттан тIа. Республикина еннача Ленинен Октябрьски Революцин орденаштта далла тахан цун байракха тIа сийрдаьвлар халкъийй ДоттагIалла орден.

М. Джалила цIерагIча операн балетен театра зале цхьана хиннача парте Татарски областной комитетен республика Лаккехьарча Советен торжественни заседаниг гулбелар къахьегамхой виканлаш, партийни, советски общественни организацеш кулгалхой.

Торжественни заседани хьайийлар Татарски АССР Лаккехьарча Совета Президиума председателе С. Г. Батыева.

Заседане даьхьа лоаьрашца чIоагIа деган гIоздаьнна а болаш себлаьх президиум хержар КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев керте латтача КПСС ЦК Политбюро составаьх.

Къамаьл де дош ду КПСС ЦК Политбюро члена, СССР оборона министра Советски Союза Маршала А. А. Гречкона, КПСС ЦК-ас, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, Советски правительства тIаДилларагIа цо дезача совгIатаца дег тIара даьхьала бийцар Татарски АССР къахьегамхой.

Цунна из совгIат деннад советски халкъий вежаршка дола доттагIали цхьана дезаду тIулакхаш чIоагIеча Татарски АССР къахьегамхошта доккхий хIамаш карагIдувларх, экономически, социально - политически, культурни гIирсаш хьалдеча доккхий толамаш дахарх, Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дизар белгаддоккхаш. Советски Татаре къахьегамхой дег тIара даьхьала бувцилгеп, йоьх А. А. Гречкос, коммунизм хьалъеча пар керда доккхий толамаш дахар ловш ловца боаккхилген дийхад КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева.

Гулбеннача чIоагIа детташ тIоараш а долаш А. А. Гречкос IодийIар Татарски Автономни Советски Социалистически Республикина халкъий ДоттагIалла орден лаьхьара дола СССР Лаккехьарча Совета Президиума Указ, республика байракхех дIаделар деза совгIат.

Жоп луча кепара къамаьл дир парте Татарски обкома хьалхарча секретара Ф. А. Табеева. Из деза совгIат даларах цо дег тIара баркал ьлар КПСС ленински Центральни Комитета, СССР Лаккехьарча Совета Президиума, Советски правительствана.

Тха массане а, аьлар оратора, дегаш гIоздаьхар тхо даьхьала дуцдани тхона дика дарца хилар ловш ловца боаккхаш КПСС ЦК Генеральни секретарагара новкъост Л. И. Брежневгара аьннача дIайхача дешаша.

Къамаьлаш даьча Казански моторостроительни завода слесара-сборщика М. В. Карпова, «Гигант» яхача колхоза председателе Социалистически Къахьегамца Турпаля Н. З. Кадырова, В. И. Ульянова, (Ленина) цIерагIча Казански университета студенткас Л. Б. Хилковас, Казански гарнизона начальника, Советски Союза Турпаца, танкован 61ун апарал-майора И. Г. Кобякова, «Камгэсэнергострой» яхача объединене плотникий - бетонщикий бригадира Н. А. Соловьева хьахьайкхар, Татарски АССР къахьегамхошца дIаделаделнача 1974 шерах хьинареча къахьегама шу дердолгах, социалистически Даьхе тоаяра тIулакха цар шоай низаш, знанеш, творически хьинар дIаделургеш долгах шоаш чIоагIа дог тийша хилар.

Торжественни заседане даьхьа лоаьрашца чIоагIа деган гIоздаьнна тIаийнар КПСС Центральни Комитетага, СССР Лаккехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Совета даьхьийта моаршала письмо.

* * *

Казане вола КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Советски Союза Маршал А. А. Гречко тахан В. И. Ульянова (Ленина) цIерагIча Казански наччахьалхзен университете а аьха, цига Ленински мемориллага хьежар.

ГIулакхаца жоп лу

Сехкан, 9-ча январе, В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехьдаьлта чакхдоахача завода болхдой собране массева рьаьл а волаш тIаийнар 1974 шу дикача къахьегама толамашца чакхдаккхара партеГа, советски халкъаГа КПСС ЦК даь Кхайкхарал.

Башха дика толамаш даьхьа чакхдаьмкха пятилетка хоаьлаГа шу белгаддаьккхар цига. Товарни продукци аьв а хенаш цунна реализацин яра шера план 28-ча декабрей кхаь шера задани 19-ча декабрен кхочачьашЬ завода болхдоша. Планал совгIа реализаци яьй массехх миллион сома мальерча мехьдаьлта продукцена. Къахьегама оьсарле лаьхьара задани 6,3 процент тIеккхочачьашЬр.

КПСС ЦК даь кхайкхарал Грозненча болхлой класса Къахьегама Шеча Байракха орден енна 50 шу хиларо ди деадара Грозненски вагонийкашца дIайолаьй 50 дийнахьен буси хьинар айдан къахьегара йола инициативен чIоагIа къоаблаьнь хьал а лаьца, еп керда шу кхы а дикагIа толамашца чакхдаккхара керда социалистически декхаран тIаийнар завода болхдоша: 26-ча февраГа кхочалца юхенисача деношка хьинар кхо да деш къахьега, уларни вахта йолча деношка планал совгIа яра а хийца массеех бIаь эзар сома мальерча продукцена реализаци е, январь бесте йиз продукци е, январь бесте йиз продукцена дикаьла паччахьалкхен Знак йийлийа, арахецача товарни продукцена пхьаккха рекламаш да хилийта, паччахьалкхена 50 эзар сомийта бергбоча рационализаторски предложенни балла юкъехьхьа, 75 эзар киловатт-сахьат электроэнергий ши эзар гикаьлорн йIоьвала энергин кхое.

Собране лакъа доацаш хиннараша тIаьхьийкар Грозненски мехьдаьлта чакхдоахача заводий оррера коллективаш вагонийкий инициатива хьаллацара.

Иштта седхан заводе хилар цига арахецача П-1 ягачеп доаздоа арахьарча мехкашка дIаккхувийтача В-2, В-3, В-4 ягачеп парафинашта ликала паччахьалкхен Знак йлара йоьчча комисс заседаний цу деша хетань болхлой тоожественни собраний.

Р. МАРТИРОСОВ,
В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехьдаьлта чакхдоахача завода экономически деташта вола директора заместитель.

Тха дагардар

КПСС Центральни Комитето партеген советски халкъагеи даь Кхайкхарал чIоагIа рьаьа хиннаТIаийнад тха цеха болхлоша. Из къахкайкалаьчул тIехьагIа шоай шера плани социалистически декхараш дувца баьлар мехьдаьлта чакхдоахараш. Еррига шоай уйла тIаяхийтай цар Даьхенна дуккагIа мехкдаьлта продукташ ялара, пятилетка диьлаГа, кхоьстамбу шу дикача толамашца белгалдаккхара.

Встречни план тIа а йийца, на кхочачьарна гIехьара социалистически яхь дIайолаьй, хIара болхлочо тIаийнад шера де лерхIачун деккхар.

Ма кулла кIезнигаГа хIама аIа а доихиташ продукци дикагIа а дуккагIа а аккхара тхоаЙ мел йола торонаш оарцагIоахьарца оаха, производства эффективности кхаьхьегама оьсарлен лакхъара беррига низ оарцагIбоаккхарга.

Массава а санна, парте тIаьхьехам кхочачьашбера юхь дIайолайир тха цеха коммунисташа, болхлой шоашта тIехьа а баьха.

Тхо тешаш да укх шера план оахоша ханал даьхьа кхочачьарегхидарах.

А. КОЛЕСНИКОВ,
Новогрозненски мехкдаьлта чакхдоахача завода № 1 йолча цеха начальник.

ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХАРА СОБРАНИ

Хоржамашта хьалхара, дIайаьннача депутата меттел Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавара хетань собрани хилар Шелковской районерча Шеча Байрахха орден лелаеча «Путь к коммунизму» яхача колхоза колхозхой.

Къамаьл де эттара ьлалча дош йийцар колхоза агронома А. Ф. Латышева. Автономни республика паччахьалкхен Іаььала лаккехьарча органа депутаталла харжа кандидатлаЬа оттаве шIи ьякхар цо Кожуховский Степан Никитович — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателе заместитела. Депутаталла харжа оттавеча кандидата биографи гулбенирашта дIайовийтар А. Ф. Латышева.

С. Н. Кожуховский болх бе волаеннаВ 1955 шера Тимирязьева цIерагIйола Московски юргбохама академи йистеьыккхачул тIехьагIа.

Ставропольски крае колхоза зоотехник волаш болх баьб цо, цул тIехьагIа — МТС зоотехникалла, совхоза директорелла, юрта боахама районин управлене начальникалла, 1961 шера КПСС Ачикуласки райкома шоллагIча секретаралла, 1962 шера — хьалхарча секретаралла хийржав из. 1967 шера КПСС ЦК-ера Лакхера партийни школа йистеьыккхай С. Н. Кожуховске, цуя тIехьагIа КПСС Нефтекумски райкома хьалхарча секретаралла хержав. 1972 шера совхозий Ставропольски краевой объединене начальникалла хьожаву из. 1973 шера мае Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совето автономни республика Министрий Совета председателе заместителлаЬа хьожавашь из. С. Н. Кожуховский 1955 шера денз КПСС член ва.

С. Н. Кожуховске кандидатура хьалдоаьаш хоржамашта хьалхар, ча собране къамаьлаш дир Дубовской юкъерча школа преподавателе Д. М. Ерошенкос, колхоза гаража керттерча механика В. А. Писаренкос, комсаш лелаерий бригадира А. Ф. Аверинас, шоллагIча комплексни бригада бригадира В. Д. Морова.

Собране массава раььа а волаш соцам бир № 145 йолча Дубовской хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета депутаталла харжа кандидатлаЬа **Кожуховский Степан Никитович** оттаве а цу хоржамий округе ше харжа оттавайта мукъа лужа цунгара деха а.

Собране чаьхIоаьлаш кхоьттлаГIа ца йолча коллектива йийлаГIа пятилетка укх къоастамбеча шера IаьлаьлаГа социалистически декхараш толамца кхочачаддара низ, хьинар кхо ца деш, ха ца доаркIаш къахьега, — аьлар цо.

Собране хьамаьлаш дир иштта токараша Бургий Александрех, пенсионера Полещук Александрех, слесара - сборщика Иванов Георгей.

КПСС ЦК даь Кхайкхарал дег тIара кхоьбал а даьр, цеца коллектива социалистически декхар тIаЬп укх 1974 шера план 28 декабрь тIаккхочаш кхочачаш а еш, планал совгIа 20 эдэр сохьа маьхь балхаш де.

Город Грознена Шеча Байракха орден енна 50 шу дузача денна сийна укх шера хьалхарча шин беттта план 26 февраль тIаккхочаш кхочачашбе.

Кхойттлаг1ча цеха коллективо «Красный молот» завода беррига-ча хьахьегамхошца даь Кхайкхарал хьал а лаьна. Даьхьенца планал совгIа кIезнигаГа хIама аIа а доихиташ мамонта духхагIа продукци яла.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: № 13 йолча цехерча собранин, ьардехьа — къамаьл деш ва цеха начальник Н. Ф. Чернов.

И. ПЛИЕВА сурт.

Тхьамка кхедерий гIулакхаш

Советски районе дика йовзаш а «Новая жизнь» яхача колхоза толашагIболча тхьамка лелаедерий Хадашева Неписатен Дибишева Товжанен цIерашь. Цар кунгаллеча звеноша дика толамаш даьхьар йийлаГIча пятилетка хьоалаГIа, хоадамбеча шера. Цу шин звенос 15 гектара тIа тхьамка кхедийр. Юкъера даьрхIаьа хIара гектара тIара чийцар 13 центнер сонна тхьамка. Из деррита тхьамка хиннаьхь доькъа а даь, дикагIа сортех йолаш дIа а делар паччахьалкхенна.

Тхьамка кхедеча белгалбаьнна кхьалийгар цу звеноначарна болхлоша Гайтамирова Бинта, Завриева Іаьиьла, Туркиева Зоита, Хасхановна Медината, кхычар.

ХIинз керда хьункъан кхебара кийчо еш ба колхоза тхьамка лелаедерашца. Партеген советски халкъагеи КПСС Центральн Комитета даь Кхайкхарал дагтара къоаблоаь хьал а лоаьшаш, йийлаГIча пятилетка хьоалаГIа, кхоастамбеча шера хIара гектара тIара 14 центнерах. ХIинз хьоаьшаш тхьамка «чуз» дош деннад звеной коллективаша.

З. ХУТАЕВ.

КПСС ОБКОМЕ

ОАМАЛИЙ КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯРА, ТIЕХДИКА ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ХИЛИЙТАРА

Укх тIеХхьарча хана берригача мехка а санна, Нохч-ГIалгIай АССР городашкеи районашкеи шерра дегIабенаб гражданий оамалий культура лакхъяран тIехдика общественни порядок хилийтаран тIехьара къахьегамхойн общественни организацейн болам. Город Грозне бахача наха чIоагIа рьаьа хинна тIаийнар 1973 шера 7 октябрь «Грозненский рабочий» газета тIе кепатера арадаьнна, город Грознеч коммунистически къахьегамх, лакхача культура, тIехдикача общественни порядка город ара тIехьехаш производстве хьалха латтачо, городской Совета депутата, локомотивни дело машинист В. П. Потемкина даь Кхайкхарал. Хьансарча города сийн хозаЛи бахьан долаш лоаттабеча къовсама юкъеъч республикански центрера эзаран гражданаш, промышленни предприятей, гIишлошьечен транспортни организацей ниташ коллективташ.

Парте областной комитета борос тIаийцаб гражданий оамалий культура лакхъяран тIехдика общественни порядок хилийтаран тIехьара республикерча къахьегамхой коллективай болам къоабаЬеш бола соцам. КПСС горкомашн райкомашн декхарийла а общественни моттигашен, производстве, быте оамалий культура лакхъяр ду. Хьа къахьегамхой коллективай социалистически яхь шерра йоаржаш.

ЧIоагIаьлй гражданий оамалий культура лакхъяри тIехдика общественни порядок хилийтари духьа лелаеча республикерча къахьегамхой коллективай, районий, городий социалистически яхьх бола полномочеш, КПСС горкомашен райкомаштен, министерствашта, ведомствашта тIаДилгIад профсоюзий отраслен обкомашца цхьана социалистически яхьа дикагIдола толамаш даьхьача предприятейн организацейн къахьегамхой коллективашца хьожарга кагара кара тела цIе байрахкаш оттаяраш долчу дешага йьомнига.

КПСС обкома, Министрий Совета, обласпрофсовета ВЛКСМ обкома кагара кара тела ЦIе байрахкаш оттаьй. Из терган къахьегашца коммунистически гIулакх леладер, культура лакхъяр, тIехдика общественни порядок хилийтар духьа лелаеча социалистически яхьа эгтара дикагIдола толамаш даьхьача районе е города.

ГРАЖДАНИЙ ОАМАЛИЙ КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯРИ ТIЕХДИКА ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ХИЛИЙТАРИ ДУХЬА РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМХОЙ КОЛЛЕКТИВАЙ, РАЙОНИЙ, ГОРОДИЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ХЬАКЪЕХЬАРА

ПОЛОЖЕНИ

I. ЛЕРХIАРАШИ ДЕКХАРАШИ

Республикерча къахьегамхой коллективай, районий, городий яхь дIайолаю къахьегамца, социалистически доаладьаьца коммунистически гIулакх хургдолаш, бытен общественни моттигашкеи хинна оамалаш лелаерIолаш, советски законийн правоняргкан сий дергдолаш болхлой, гIулакхера нах, колхозхой хьалкхебар духьа.

II. ЯХЬ ВIАШАГIЙОЛЛАР

Оамалий культура лакхъяри тIехдика общественни порядок хилийтари духьа предприятейца, гIишлошашка, колхозашка, организацешка социалистически яхь лелаю партийни организацеша вамиистрацена, профсоюзнин комсомольскин организацешта кулгал а деп, боьхьонаш на телхаЬйтара дешашка хьожача советаша, шоай мукъаГIарча халкъа дружниаша, кхыча общественни организацеша хьинаре даьхьа а доиаш.

Цехашта, бригадашта, отделечта, кхыча структурин производственни подразделенеша юкъерча социалистически яхьа итогаш коллективашца ю парткомаша (партбюроша), ФЗМК-аша, комсомола комитеташа, администрацеш, боьхьонаш да телхаЬйтара дешашка хьожача советаша хIара бетта-бетта, районашка — КПСС райкомаша, райисполкомаша, комсомола райкомаша тIара квартале, министерствашкеи ведомствашкеи — администрацеи профсоюзий отраслеи обкомашеи хIара квартале.

Республике яхьа итогаш шера шозза ю: I-ча маеи 7 ноябрен облсовпрофин Нохч - ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министерствен яьца представленегIа.

III. ЯХЬА УСЛОВЕШ

Яхьа итогаш белгалйоаХ укх хьокхамашца:

I. Къахьегамхой коллективашкара къахьегама дисциплина хьал, болхлоша, гIулакхерча наха, колхозхоша социалистически общежите правилаш советски законаш кхочаШлаш.

2. Общественни порядкан социалистически доаладьаьца законаш кхочаШлаш.

3. Бокъонаш да телхаЬйтара, къаьстта а маларашца тIехдахара, харшаьха лелара, къа ца къегара, лечкъоаш дара, кхыча гIулакхашта доьхьалара мероприятеш вIаштIехьхьарн чакхъахарн.

4. Граждании оамалий культура лакхен общественни порядок тIехиикен хилийтар духьа доаттабеча кховсамера общественни организацей (профсоюзнин комсомольскин организацей, халкъа дружинай, новкъостий судий, халкъа тIахьожама группай, боьхьонаш да телхаЬйтара дешашка хьожача советаш) хьинарн цар чакхдоахача гIулакхех боала пайден.

5. Нах бахача моттигий санитарни хьаЛи Іалам дорадарах дола законаш кхочачашлаш.

IV. КОТБАЛЬНАРАШ ХОАСТАБАР

I. Предприяте, колхоза, совхозе хьалхара моттиг яьккхача цеха, бригада, отделене къахьегамтой коллективана карара кара тела вымпел ду.

2. Районе, городе, министерстве, ведомстве хьалтара моттиг яьккача предприяте, гIишлоп, колхоза, совхоза, организацие къахьегамтой коллективана КПСС райкома, райисполкома, ВЛКСМ райкома (министерства, ведомства, профсоюза отраслеи обкома) карара кара тела Ше байракх ду.

3. Граждании оамалий культура лакхен общественни порядок тIехдикен хилийтар духьа доаттабеча кховсамера республике хьалхара моттиг яьккача района, города КПСС обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Ше байракх ду.

4. Культура лакхъяри тIехдика общественни порядок хилийтари духьа доаттабеча кховсаме хьинаре даьхьа доацача гражданаша сийден грамоташ, деза совгIаташ тел. Сийлен доска тIа боах.

КХОАЧАМЕХ ЛЕРТТІА ПАЙДА ЭЦАШ ХИЛЧА...

Чаккдьаннад пятилетка хоалагІа хоаладмбу шу. БІубенна гІа боахаш ІІадоладаьд ер керда шу «Малгобекнефть» НГДУ шоллагІча райочин инженерно-технологически служба мехкадьтахошш. Хьанар кхо ца деш къахьийгар тха службе боллоша ІІадьхІа цера. Мехкадьта даккхара шера ціан хаьал хьалха кхоачаш а еш планагІа лаьрХічаьчу соврІа даьккхар 9405 тонн «ІаьржА дошш».

Мехкадьта кІезиг а луш кхаьжинашкара хьадоагІар духгІачча даькъе хий долча хьалха мишаш а ІІаштІехьдьаннад тхаьш ца даьх? ЦІкаьжча скважина цІкан саьдьта а сеца да латтийтара чхоаЗ ина кхоачар ду аьхА. Буруз теха хьаькъа йоалаш даттар № 889» йола скважина, хІьаьта промыслоначаша хьалхаьгІа а кийнабир ях боллаш дІайолайийтара эцаш фонтанни арматура, гІишлолкой новкъостаЛца хаьал хьалха кийчийр цІа эшаргІола нефтепровод: цІаьта операторашца Х. Х. Нанаева, Е. А. Сарыкьышка, Г. А. Чеботарева, В. Т Тугаев, кхычар лоаШача хаьна опрессовка а ях кийчийр 3 эзар чер ІІоаХал дола лифт. Цудухьа ду скважиннера буруз деттараш ІІадоладаьл ер керда шу «Малгобекнефть» НГДУ шоллагІча райочин инженерно-технологически служба мехкадьтахошш. Хьанар кхо ца деш къахьийгар тха службе боллоша ІІадьхІа цера. Мехкадьта даккхара шера ціан хаьал хьалха кхоачаш а еш планагІа лаьрХічаьчу соврІа даьккхар 9405 тонн «ІаьржА дошш».

Мехкадьта кІезиг а луш скважинашкара хьадоагІар духгІачча даькъе хий долча хьалха мишаш а ІІаштІехьдьаннад тхаьш ца даьх? ЦІкаьжча скважина цІкан саьдьта а сеца да латтийтара чхоаЗ ина кхоачар ду аьхА. Буруз теха

ДАЬР КХОАЧАМБОЛАШ ДАЦ

ЛАКХЬЕ ЛАЬТТА ЛЕЛАДАРА КУЛЬТУРА

Боккха хьувкъам кхебаьб дІадахача шера, Цун тІехьа дуккха хьалха дена кІоьвсам боаржабир республика. КІеанга пайда ду баьцаш тІаІоьча лаьттай, ненкъийн хьунийн йистой чотах охахаш шердеш 1973 шера 240,9 эзар гектара тІа ялат дІедийра дІадахача 27 эзар гектар. Хіара гектара тІара 23 центнер совгІа фуальъьхьа хьажкІаш ялхьай республика кхаш лелаДараша.

Шалинсин районе ХХ партсъезда цІерагІча колхозерча Ломалиев Іаьлий, Сунженски районе «Путь к коммунизму» яхача колхозерча Гордиенко Николая, Грозненски районе Ленина цІерагІча колхозерча Дамаев Наше, хьмбарий зеньяша шозшта ТачІоаІгІаьча лаьттаех хіара гектара тІара 40—50 центнер яьккхай.

Хьажкіаш кхеча зеньий аьттув баьлар лаьтта леладара культура лакха хілараХ: лоацача агротехнически ханей дикен балхаш чакхдаьхар, 25—27 сантиметр кІоарга дІедийра фу, дика чакхдаьккар ялат тІедаделе а хьатІадаьнначул тІехьаГІа а макха боаккхилта. Хан - ханнаьа оасар деш кхаш цІена лоаттадир. Минеральнийн органически удобреешн товсаш лаьтта хьаьндир.

Хьажкіаш масеех лорд течачул тІехьаГІа химически оасар дир.

Дика ноькъостал дир хьажкіаш делаДарашта кхашка, ялат чуоца мишта кийбеннаб хьожаш пойаІа віаш тІаьхьожам лоаттабаро, Цун итогаш йийцар зеньяшка, - отделеношка боахамий парткомий заседанешка.

Республика боахамаша халдаша дуккарІа діа а дувш ялат дуккарІа дакхка йиш йоІаш дац. ДІадахача шера охачча лаьтташ тІа 80 процент ялат дІедийнйаг, Хіаьта Гроженски, Наурски, Шелковской, кхача районашка — 65—70 процент.

Пятилетка кхаь щера юкъера лаьрхІачча фийг бола культураш дІаийнйа лаьтташ 25,3 эзар гектар дуккарІа хилар. Кхы а уж шердой Іилма лаьрда тІа оттаяь севообороти лаьтта леладара системе толкъерІа, цунна цхьана хьуркъам а лаккъургбан.

Мишта лакхаг республика боахамашкара хьувкъам? Хьувкъам кхебе аьттув болашгІа дола шеран хьаьнарга вай — 1967, 1972 шераш.

1967 шера фийг бола ялат цхьаьн гектара тІара 19,9 центнер яьккхай, Хіаьта 1972 шера — 21,3 центнер, 1,4 центнер мара лаьхбеннабан.

Цу цифраш дьахьокх фийг болча, а кхийола а кулаторийн хьувкъам лаккбара боахамий кулаг-хоша, специалисташа Іаьнзе а цІенхаштта теркам тІабахийта бе-зийла. Цо мара йургбан дуккха ха йоаьшан КПСС ЦК-ас партеГа, советски хаькъара дах Клайкарт хьал а йолІаш ялати лаьтташара йоаІа кхьийола продукции яккхара а кийчьнйа а уьх пятилетка дехкараш кхаьчарца бола тешам.

ХоШ махаллара, гурахьа дуй ялат дІедар лаьтташ кийчу, зиба оах сентябре — октябре. Массаза а саина цу хана «Сельхозтехника» объединене минеральни удобреенаш хилІй. Из баьхьаь долаш цІенхаштта тедхаю юрта боахама культураш дІаеле минеральни удобреешн яхкара агротехника, долче, хьувкъам лоха хуо.

Сона дІтаргаХь, эшаш йоІа удобреенаш хьажкіаш Іалашъера йоахко е еза «Сельхозтехника» объединене кулгалхоша. Хіаьта боахамашка мел эша дІакхачийта а еза,

Тешшаме, дуккарІа ялат дакхара, дІайийна хіама хьувкъаргІойлаш лаьтта товдара боккхачІоаріхіаме да і.іанзе а боахамашка, щоай моттигерча хьалашка хьежжа лаьттаех дикагІа пайда эцаргбола Іилман ларда тІа оттаяь лаьтта леладара системе юкъейсаІаелІа.

Хіара колхозн совхозн дехкарийла я пайда йуо йоІа севообороташ юкъе а кхувлаш агротехника кІалха латта методаш кагрсраве. Районированийн сортах дола дика фу дІаде деза.

Хіара боахамо, мел эша Іалашде деза біаьстан юхье юкъа культурай фу, деррига иналш оарцаГІдаХа деза органически удобреешн кхашка дІаоЗара, лаьттанца тІоаІаІ лорарра, хиш дехкара.

1974 шера біаьстан балхашка техника дика кийчьнйа бола Сунженски механизаторийн тІаьхьаьн хьал а лоацаш техника, юрта боахама ерриг инвентарь хилаш а кийчьнйа яккхя еза.

КарагІдаьлнаг кхоачамболаш дац. ДІадахача юрта боахама шеро хьахьекар вай кхы а дуккха резервеш йоІга. Царех керттера дар тІехьаьдуса боахамаш хьалха латтаранца нийсар, дуккха эргаш хьувкъам хилар дІадаккхар, Іилман, хьалха латтача боахамашка карагІдаьлнаг производстве юкъехьувлар да.

Х. ЯЛХАРОЕВ,
республика юрта боахама министерстан керттера агроном.

Болхлой-новатораш

Москвеча СССР хьалха боахама карагІдаьлнарий Выставка «Электротехника» яхача павильоне-не хьокха оттаяь я промышленности пайда эцача градиренийн — Іалаьмате йоккхийча хьай йІоаьхьарийн вентиляторашта дІаьрІа электродвигатель. Цу ший тайпара машина конструкци дунен тІа эггара хьалха Владимир Ильичан цІерагІча Московски электромеханически завода изобретателаша кийчьнйа.

Кастта укхаза болх бе йоІаллургьи числовой программин управлени а йолаш йоІа станочий керла лини, Іілмазе а болх беш я автоматически ахавтоматически линеш, комплексно - механизированни участкашн цехлІш. Хіаьта цу дерригача йІаьнна. Производства юкъейнхьача цун изобретенеех цхьаьна йоккха экономически эффект еилай — шера 30 эзар сом. СССР хьалха боахама карагІдаьлнарийн Выставка медаль еннай Кузнецов Ивана, Москве дІкаІГІоьла радиоанализатор ва ез.

Евтюнин Анатоле, механически цеха тожара, цкъа аьлар: «Се цхьаьн йолаш тохкама болх булу-ргбар бьина дІта хиннадаш сона цІакхя а. Сона карагІа мел даьнна хІамаш бехьан долаш коллективана деккарийла ва со. Хіаьта Анатолена карагІдаьлнарашн ІІамІга хІамаш дац: 170 рационализаторски предложени еннай но, цу ший йоІо алайаша завода Сийлен книгана юкъе дІаьхьийла.

Виталий СМИРНОВ.
(АПН).

Іалаьмате дукха мехкдьлта, Іалама газ, кхьийола пайдаяь оаХхаьлаш йоахІа. Тюменски область ста Кхийдаьлем — тайга, ушалий, тундра Іалаьмате йоккха край. Вертолеташа нийсаргбойлаш транспорт ни ухаза. Геттача машиншага машиннаьхьашта дуккха бІаьш километраш гаьна ялача тайгерга районашка мехкдьлтахоШта, ГІишлонхоШта, геологашта дІаьхьуьк оборудовани, продовольственнийн промышленнин товараш.

СУРТА ТІА: шоай новкъост «МИ-6» яхача вертолета командир Авраменко Василий Николаевич вевзеш ба вертолетчикаш. 20 шу дизаьл цо Сибаргіа летин болх бу. Коммуниста В. Н. Авраменкос дакъа лаьцца гази мехкдьлтен доалла мехка йоккхачІойла мотигашн лохача, промыслаш хьалъеча, мехкдьлта проводаш йоХхаьча. Цу шерашца 10 эзар сахьта нИкъ баьб цо сигала гІолла, тюменски кхьаьдеаьне болх бе Іомабаьб дуккха къона пилоташ.

И. САПОЖКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРАХ ХЬАХИННАР

Шерра социалистический яьз а йоаржаьнь кхаьхьегар баьхьан доаІІ нйслагІча пятилетка кхоаллагІа, хоаламбеш дола шу толаме чакхдаккха віаШтІехьадьалар Сунженски районе «Путь к коммунизму» ялачІа колхозн пурий фермаЬ боаллой.

— Паччахьалхленга шура йоХкара шера план оаха кхоачаШнйг 1973 шера 19 декабрЬ, — йоаХ колхозе керттера зоотехника Курсаев Махьмуда. — План 2640 тонн йолча дІаеннар 2700 тонн яр.

Хьайбай продукташ дуккарІа яхара яьржача социалистически яхьс хьалхара мотиг яьккхьа Мурзабеков Іаьла заведующи йолча № 3 йолча шурий-товарни фермаЬ боаллоша. Шера план, 794 тонн йолча 880 тонн гаРта шура дІаеларг цар.

Ва кхьахьІигаьзар Хаттыров Башир заведующи йолча № 4 йолча ферма коллективо а. Кхьаьгена дисциплина керттІа віаШтІехьаьккхарг социалистически яьз церагІа йоаржаьрг баьхьан доаІІ ах шера цунна мегар тІехьаьхьаш хинначара хьалха латтаРаша нийсьяьна. Чаьхьаьннача хоадамбеча шера 964 тонн шура паччахьалхленга йоХка сеан бор ферма боаллой. Из план дика тІехьхочачІийр цар.

Кердача фера а шура кІеанг ца йолийташ кхьаьга лерхІан ба колхоза кьаьбаш лелаДераш. Цу тІулайка дика кийчо яьг. Кхочаьккилаш Іалаьшьлй сенаж, силос, йоа, ча, концентраташ.

Кіеанга баьг колхозе хьайбаш леладераша юкъе шоаШта хьалхашка латта декхарш толаме кхоачаШнйрг. ЦаРех керттера хьалхашка дов 1972—1973 шерийн Іан замалаХь хьайбай продукташ дІаоаХлеран кийчьеЬеран алсамдаккхар дуХха ферма боаллой Ерригсоюзни социалистически яхьс баШта-дика Іана толамаш дагаРах правительствени совгІашца — «Знак Почета» яьх орденаш енна бола доаРкаш Шалинсе Лемаін Салтунова Надеждин. Хьалх дукха хьалха кхоачаШнйг цар шура йоккхара шера планаш.

ДикагІбаРашца йІа боаккхаш ба колхозе къона доаркаш Инчева Баяна, Гринева Раиса, скотник Чеботаев Александр, кхьаьрарг.

1974 шу яьг а бергкатегІа дара партин советски халкьн тІаьхьехар КПСС Центральни Комитето лаьчА Хьайкарана лиЗза жоп а дуй, хьайбай продукташ дуккарІа яхара щоай тьнтар зарцІаГІаьчА къаьсташ бу колхозе фермаЬ боаллой.

С. КУБАНСКИЙ.

Бригадир Дрезов Зайнди

Дуккхха шерашка тІехьаьоьсар хьайбаІІар Ной.-Марта новски районе «Лермонтовский» совхозе Валаргатіара шурий - товарни ферма. 1972 шера планагІа хоадамбеча дакъа мара шура паччахьалхленга йоХкаНгар цу ферма коллективо.

Иштта дар цул хьалхарчА шерашка а. Оттаяьхьа рационагІа кхабаьар доахан, ший группа дІатесса балха хьа йоаГІаш ха ферма йоХкар доаркА, кхаьсГаргА дисциплина ледара яр.

Цу фермера ГІулаьхь тоадо лаьрхІар совхозе кулгалхошта партийн организацен.

1972 шера феврале совхоза директора Умаров Шахмаргьй кабинете парткома секретарь Кайтаев Идриси, керттера зоотехник Эльмурзаев Іоьвин волаш кхьаьвЬ хилар Дрезов Зайнديнна:

— Хьох тешам бенна ферме бригадирал хьожаву оаха, эшаш метте йоькъостал дергда, — аьлар цунна.

Шийх бенна тешам бакъбаьб З. Дрезова. Из ферме дІатІаьоьлаЬ чаьхьа йІа йІаьбаІІна эггара хьалхарІа йоаІа ха яр. Цу дерригача иштта а кІеанга доаІІа доаькъер, дуХха доадаь 800 тонн силос ешийн дар, Юзе дикачох оамал бе белаьр, эггиГІа доІа хІама ца доІтаьр.

— ГІишлонн еча участке болх баьб а, йоах Зайнди. — Боахаме эшшача дІаьоьдаш сайгара доаГІар дадь. ЦхьоалагІчен шоллагІчен фермашка корованиган, Кинзилов яхача юрта хьайбаШ леладераша чубаха 4 квартира йоІа ца дадь.

Наьранованен юрта боахама техникум чакхъьккха зоотехник дий метте ва. ДуХха хувшаеннад ферме З. Дрезов вечА ден. Эггара хьалха керда венача кулгалхочо теркам тІабахийтар кхьаьгамашра навка уйла хьалха саина йоаІаш хувцара. Зооветеринарин бокъонаша ДІамадІеХхара хьайбаШа Іунал дарга, доахангара йоаГІа шура юхе ца юташ Іоккхкхарга бьхьар хьайбаШ леладераш.

Хіаьта цунна цхьана ферриг уйла тІаьхьийтар бригадира аьхьи ара дажа дІаьоьжача доаЬанна дегІа пайдагІ дола тайп-тайпара доаькъер хилийтара. СоаХха тхьаь цхьоалагІча апреле дажа дІаьлаьхьар доахан кІан ниеи віашагІьоьнча 100 гектар йолча дагІеанашка. Гурахьа дийнча культураш тІа доаждешше а хьажкіаш, віашагІьоьнь горохи кІа ниеи дІаьййа. Чуецоаде ха хьатІаьхаччаІІа баьшарча доаькъер тІа доаЬажир доахан, бийсан концентраташ, люцерка, хьажкіаш екхаш.

Шаккха ца хиннача тайпара дуХха шура яьккхар соаХха ферме.

Хьайбай продукташ дуХхарІа яхара тІехь яьржачА Ерригсоюзни социалистически яьс дакъа лаьцар ферма коллективо. ТІехьхочачІийр хьалхарча ах шера шура йоькъа план. 1972 шера хиннаЬчуйца нийсйича хіара кхоабаЬча Іаттагара шоаІа дуХхарІа яьккхар шура. Лакъьлй хьайбай продуктивность. Хіаьта цунна цхьана шера кІеанга доаржабаьб фермий коллективо боаккхача продуцега дІадоаР лохдара тІехьа.

Ферме ГІулаьх деш кхоь трактор ни. Хіара трактор леладера 750 сом дІадоаР, хіаьта беттабетта тракторнста 150 сом алапи тела дезар. Шиь трактор мукьаЬ йІаьтар. Из баьхьа доаІІар, шура яккхарга дІадоаР лохдеаР.

Цхьаьккха реаьра дехар бригадира. Дуккхача хана боахама чурча ГІулаьхьаьта дІауха шура дуХха яр. Из кІеанга товарность 88 процентАга кхоачаеш лаьхАр. Ала деза, цу фермера товарность ерригача совхозерчА лаьхаГІа хилар.

Іаьсий ферма дегІача доахана Іул керладаккхара этийта кхетадеча хьайбаШ леладераша дика Іунал деш деладу. Дийнаьхь бусн 500—600 грамм дуХх тІаьхетийтар Абубакарова Аманта леладеча Іаьсашта. Кьонача хьайбаШта дуХх тІаьхетийтара шера план 124 процент кхоачашьяй ферма коллективо шу чакхдала кхо бутт хьалха.

Хьайбай продукташ соьхьарІа тІехь леланыча социалистически яхьс массадоЬча іьокхамашта кхо-тало яккхарх йІс бетта баьча балха итогаш енна районе кІаРара кара тела Ше байракъ З. Дрезова коллективага я.

Иштта боккха толам боаккхаш чакхдаьккад цу ферма хьайбаШ леладераша пятилетка кхоаллагІа, хоадамбу шу. ПланагІа паччахьалхенга 345 тонн йолча еача 401 тонн шура еГкай. ТехьхочачІийй дуХх дожкара план.

Цу дакъе доккхий хьоХкамаш дахьад планал дуХхха соьгІа шура яьккхача Майрбекова Аминат, цун йоІа Наташас.

Белгалдаккха леда ферме болх беча ерригача 12 доаркаш цхьаЬтаЬне шура яьккхара шера план тІехьхочачІьаьЬта. Уьх шера Іаьн ца йийчо яьй бригадир. Поменешка йІаЬха, шіена я. 1,5—2 шера кхоачамболаш дика доаькъер Іалашдаьй.

Дрезов Зайнди дика организатор хилараЬ соьгІа, хьинар дола общественник яь. ВаларгатІара юрта Совета депутат, пропагандист волаш дукха болх бу цо.

СУРТА ТІА: ферма бригадир З. Дрезов.

Т. АРЧАКОВА текстн сурт.

1973 ШЕРА ИТОГАШ

Ислагіча пятилетка кхоаллагІа шера Ной-ГІалгІай республика промышленни предприятеш бьча балха итог яьй республика Статистически управлене. Шерра социалистически яьз а йоаржаьнь, ерриг керттера заданеш кхоачашьнйг промышленноста дьахьегамгхошА.

Продукцена реализаци яра план 101,1 процент кхоачашьнйг, е планад совгІа 15 миллион сома продукцена реализаци яьй. Кхоачашьнйг мехкдьлта, газ, электроэнерги яккхара, мехкдьлта сийрда продукташ, тракторни, трицепаш кийчьнйра, хіаьта дуккарІойла кхачІан продукташ арахецеш планаш.

1972 шераца нийсйича дуХхха дІкъьнйг арахецА продукци Карабулакерча химически реагентийн заводо, Грозненски А. Шерипова цІерагІча мехкдьлта чакхдоакхача заводо, «Нефтегазпромавтома-тика» СПКБ Опытни заводо, кхмча предприятташ.

Производства эффективность дакхьара, арахецА промышленни продукци дасамъяккхара йолча торонех дикагІа пайда эцаргбола, нйслагІча пятилетка дІкаІГІа, хьостамбеча шера промышленни предприятей коллективаш, та хьаьлаьшна яьь а йоккхагІа планаш оттаяь. Цу торонех бизза пайда эца хьажа беза кхьаьгамхой.

БІаьстан кийчо еш

Дика хьоккамаш гойташ чакхдьккхар нйслагІча пятилетка кхоаллагІа, хоадамбеш дола шу Наурски районе «Калиновский» совхозо В Лабазанович кулгалдечА комсаш лелаеча бригада кхьаьгамхошА. ПланагІа 52 центнер чуэца еаш хиннача 108 гектарах хІараиена тІара юкъера лаьхьІаЬча 83 центнер комсаш чуеча цар. Цунца цхьан дуккха тІехьхочачІийр паччахьалхенга комсаш йоккара плана а.

Комсий хьувкъам чуэцаьле а нйслагІча пятилетка кхоаллагІа. Уьх 1974 шера чуэцаргболча комсий хьувкъама лард йолла болабелар бригада боллой.

Хіара гектара тІа ялт-ялх центнер кхоачийташ минеральни удобрени а йолла ерриг комсаш тешаме лаьтта кІаІа ехкар. Шарех 70 гектар гаРта болЬ комсаш еГар. Цул совгІа 40 гектар комсаШта чудийташ хий дуллар.

Хіанз бригада боллой шпелера еш яьккха саьрг тІаьоьрА ГІулаьхьаш Іоьбгіаш ца. Из болх 25 гектар совгІа йолча пайда тІа чакхдьккхб. Кхьаьгга яьккхаш болх тешаме 116 лекци йийцай. Тоьаьл моттиг дІаІоцаш ГІалгІай меттала йийцаяьна. Цунна пайда эцкаьгІа хуо Удосех, цхьа лелаьхьа ЛІІІА-да, кхаьдагІ исламан яхаш, кхы дуккха а тайпара я уьх.

Цу тайпарча лекцеш, беседаша СССР-а далкъашта юкъера бедам, ношал, доттагІаш чІоаГІу. КІоаЬтта чІАа ю дешаЬхошта цу тайпара лекцеш ешача хана. Кхетаду цар барт-цхьоаГІо, йоІаЬ, доттагІАл хІАкъашта юкъе ца хилча уж тайпа лекцеш а сийлен а ГІулаьхьа кардГІаьрг ца хилар.

Дика кийчьнйг оаха училище гойтара агитаци, «ДоХтаргаш СССР халкьнйг йоІаЬ, «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашьнйг», «Хьо коллективе бекхтокхяме я, хьона коллектив бекхтокхяме я, 49-ча пятилетка дакхаленаш», Училище — хьа цІа, училища сий — хьо сий» «Ной-ГІалгІайче 9-ча пятилетке» иштта я цаьех цхьаьнгІа.

Иштта боккха боллой кийчбена дехкаЬаш толамца кхоачашьнйг хьоАгІа тха профтехучилища коллективо.

У. АБАДИЕВ,
Наьсарерча № 14 йолча профтехучилища парторгаНизацен секретарь.

КЪОНА БОЛХЛОЙ КИЙЧБУ

Назранера профтехучилище хьайийлла 10 шу дизарга

Иттаргіа шу да Назране № 14 йолла городской профтехучилище хьайийлла. Керда йиллача «Электроинструмент» завода Іалаьмате чІоаГІа йийцар, хІанз а эш къона квалифицировани болхлой — токараш, сборщикаш, слесараш-инструментальщикаш, промышленни оборудованена ремонт ергбола слесараш, кхьбола спецналисташ. Цул совгІа районерча совхозашта а кІеанга эшаца къона механизаторанг — трактористаш, Іаьнаьлца болаш бІаьрш цхьаьн сменах тракторашка болх бийта а тоьлцар.

Йоккха гІойле хилар завода а совхозашта а хіара шера училище арахецаЬа къонча специалисташа металлистийн механизаторийн мугІаравен целадарах, ДуХха ба царна юкъе социалистически яхьс хьалхе лелаеран, техника лораеш, щоай профессеи дуХхаеьаш хьаьйийла кхьаьгаеш училище ешийсьяьхьа къона спеЬиалисташ. Хіара шера юкъера лаьрхІача 90 тракторист, 50 токарь, 50 слесарь арахецА тха училище. Училище хьайийлла ден 1400-нел тІех спецналист арахийцаь.

ДІадахача шера доладенца тхо керда специалисташ іомзбе а. Уж ба антолесарЬ боКъонаш йоІа шоферанг - профессионалаш. Хіанзе а я тайпа 90 саг кийчаьь.

Дика хьалаш кийчьнйг училище уж массайола гозаш толамца кагрхоша Іомаяра. Вашха-лика учебни корпус, эшаш мел йолча оборудованца кийчьнйг слесарийн токарийн спецтехнологе теоритически занятеш ю кабинеташ а, металлай технологе, техническе черчене, тракторий, ЗОТобазамА машиний, автомобилийн кабинеташ, слесарийн токарийн практически занятеш ю мастерскеш я. Хіара кабинете я дешара эшаш мел йола оатхалаш, технически средствашца, тайп-тайпара кинопроекторашца. Цул совгІа тракторни лаборатори я болх бен. Хоза кийчьнйг ТІема кабинет я.

Керда хьалгьнйг йоалаш лаг сийрда. Йоккха слесарийн токарийн мастерской корпус. Цу ту отчаеВйолла керда стаНоеаш а а хьахкахьаЬ училище. Йоккха совгІат хургаш цунах йоца баГІаРашта, дикагІа деша віаШтІехьаРгда цар уж мастерскеш хьайийлЬлаЬа.

Училище дуХхьЬла цхьа профессиональни дисциплинаш хьаЬХа іа Іеш, общественеи, эстетика, советски бокъонийн лард, кхьйола дисциплинаЬ чьА. Цунца лаьхьу деша баГІаРой политически саьгІатам, культура лакъа йоалаш болх бе Іомалу.

Къонача специалисташа хьеХарАш лакхарА дешар дийца, щоай балха опыт йоккха йола специалисташ ба. Царех ба инженераш Богатырев Махьмад, Ведиженев Мухарбих, пединститут яьккха боЬа Имагомен Бекхан, Ужахов агІар Махьмадн Іийсан, Мальсагова Зарема, кхьбарш.

ДуХхха училище ца хилийтаЬ болх бен, щоай балха опыт йолаш дика воспитателаш ба производственни группай мастеВш Тоиев Іаьхьин, Ошаев Суатан, Хулатов Исраил, Пугоев Салман, Гиреев Махьмад, кхьйола.

Уьх шера этарга хьалха училище хьайийлла 6, 7, 8, 9 классашца лелаеш ба сайрийна школа. Хержа профессеи Іомзбеле а дешара бовнам лаккбелІа а цхьана віаШтІехьаЬгда деша баГІаРой.

Училищена гаьна, кхьйа юкъаШта баьхьаьта дика общежити я училище дийцаЬ, сакъерадаш, бетаме яьхя тороиаш я. Дешара корпусе йоккха лелаеш хьа а йолаш, художественни техническеи литературех йиззз хоза библиотека я.

Шерра-шера йоккха ноькъостал ду училище соьхоиа кхаьнга гурьакъ балхаш деш—ялат, коатрол, комсаш чуэцаш, біаьстан хана ворарелаш хоржаш. Налтеречни районерча «Братский» совхозо комсаш чуэцаш, ПЫьарен районерча «Октября 40 шу» ферма, «Экжевской» совхозашка гуБрен а ваккдоаьхьаш хилараЬ барклаш дахьад дешархошта: совхозий кулгалхошА. партийни профсоюзни организацена ахчий совгІаташ, грамоташ тайпайтхоша.

Деша баГІаРаша дуХхьаЬа цхьа балха гоаЬзал Іомаярах хоаЬчАмбаш оаха. Хаданзе йоаЬхе еш, дин на волийташ лелаеу пезкоатлектиЬо хуиЬоЬа гозаЬчаЬ физически унахЬена хилийтар, цар идейно - политически аьхетам лаккбар. Дакъе дуХхаеьаш біа патриотиаш, массе а хьалхьанна доттагІаЬ, волаЬ лаьтта, марксистски мировоЬзреени лакхА йола интернационалисташ ахебар.

Училище ешсеньяьхьа боаЬлашечуьа дуХхА хе ялаЬеЬА Советска Эскаре ГІулаьх де леза ха хьатІаоЬт дуХххачА деша хьаЬхоЬта. Цунца баха ха хьатІаоттаЬлежьа дикка кийчо ю ТХа деша хьаЬхоЬта пийса гІа баккха Іомалуш. Устав, тайп-тайпара гера Іомзбеш. Кастаеста хуЬ пийсаГІа топ-темма кхоЬсаЬа, комсаш чуэцаш, біаьстан хана ворарелаш хоржаш. Налтеречни районерча «Братский» совхозо комсаш чуэцаш, ПЫьарен районерча «Октября 40 шу» ферма, «Экжевской» совхозашка гуБрен ваккдоаьхьаш хилараЬ барклаш дахьад дешархошта: совхозий кулгалхошА. партийни профсоюзни организацена ахчий совгІаташ, грамоташ тайпайтхоша.

Деша баГІаРаша дуХхьаЬа цхьа балха гоаЬзал Іомаярах хоаЬчАмбаш оаха. Хаданзе йоаЬхе еш, дин на волийташ лелаеу пезкоатлектиЬо хуиЬоЬа гозаЬчаЬ физически унахЬена хилийтар, цар идейно - политически аьхетам лаккбар. Дакъе дуХхаеьаш біа патриотиаш, массе а хьалхьанна доттагІаЬ, волаЬ лаьтта, марксистски мировоЬзреени лакхА йола интернационалисташ ахебар.

Училище ешсеньяьхьа боаЬлашечуьа дуХхА хе ялаЬеЬА Советска Эскаре ГІулаьх де леза ха хьатІаоЬт дуХххачА деша хьаЬхоЬта. Цунца баха ха хьатІаоттаЬлежьа дикка кийчо ю ТХа деша хьаЬхоЬта пийса гІа баккха Іомалуш. Устав, тайп-тайпара гера Іомзбеш. Кастаеста хуЬ пийсаГІа топ-темма кхоЬсаЬа,

«СЕРДАЛО»
3-ГІа оагІ., 10 январь, 1974 шу.

БОККХАГІБАРАШТА БЕРЕХ ХА ДЕЗАР

Боккхагібарех хіаранна хов. Бера бе кхаьчача цІилеторех мел.ооннха зулам хила таплу. ХІаьта а цу бахьанагІа хІана а дукха юьл цІераш.

Статистико хьаьхьоч, вай республике юьлача ерригача цІерех 12 процент совгІа яраш бераша цІераша ловзар дар бахьан долаш юьлаш хилар. ХІаьта а укхаза кертгеедар процентех латташ дац, цІи яьнача хана бераш довш дукха моттигаш нийелуш хиларах латт.

«Бераш цхьаъ ма диталаш, Харцахьа лел бераш, царгара юьл цІераш, — **ираьдаьд Маяковске.**

Бераш цхьаъ дисад... Массаза а яхар мо, шитарга ДІадолалу дерригА. Гучара ДІалелорегА. Цунах бинг а бенна, цІагІаьра арабаьшнаб боккхагІбараш. Бер цхьаъ да кварт.ире... Ший безам бер де мукьа да из. Цунга йиш я, масала, цІилеторг лотае а из мишта йоаг хьажа а. Кхи а хьажа йиш я, нагахьа санна ІаьмІга цІера ала ГІбІаьхьа, целлуоладах вав Бу-раттино воагий а.

Юхъера а, пожарни охрана случжебни журнала тІа даь йоазув дешь оахя: «1974 шера 2 январе Пионерски улицаГІа дагІаьа № 89 йолча цІенюькарча 114 квартире дахх хиннад тхо. Беро цІераша ловзар дар бахьан долаш цІенашА Ф. Картоевай цІагІаьра хІамаш боагаш яр». Мишта ойІеделаш из?

ЦІагІа дезар деш кухне йоаллаш хиннай гражданка Ф. Картоева, хІаьта цун йиш шу даьнна кІаьнк Энвер дехьа цІагІа ловзаш ваьллав. Шийна цІилеторгаш ма корайиннте а, уж летае волавенав из. Из бахьан долаш цІи яьнай. Салвькъа кІур эттаб цІагІа. КІаьш ведда цІагІаьра эрайийлаш, хІаьта цунца нана а квартирера эраьяьнай. Цу хана кхы сага хІама да деш чакхдаьнна ГІулаьх, цхьабакъа Ф. Картоевай дезалан паччахьалкхеннен дожкха материаьлаш зе хиннад. Халахете а, цхьа та тайпара нийелуш а хул. 1971 шера декабре город Грозненча Октябрьски района Степная яхарча улицаГІа № 13 йолча Асанова Цеенох цІи яьнача хана цхьа шу даьнна цаІн диз шу даьнна цхьаьхьен цІи бер деннад. Цу хана а иштта дашьхьарга бІаргІ ларх-саг воацаш дита хиннад бе-раш.

1973 шера 26 апреле С. М. Кирова цІерагІча культурин салаІ-ерин паркерча зимни театре чуяваьлна хиннав 15 шу даьнна Конвваленко Павела 14 шу даьнна Арсамярзоев Іусманн. ГІаьхьа хІордола дІоагІа а, дехх киноаппаратуре дІаьчуоаьна иІ а йийлаьнна бьаьнаб уж. ЦІилеторгаш а сегаш, ала лелтеш ца болгеп киноплонна дехх болабеннаб.

Кинопленка бабннах ала айккхаб. ЦІоагІга чоннаш а еш доагалаь бераш больнице дихьад, хІаьта Павел цІга веннав.

ЦІхьаьн цІенюька лоамена кІал латташ, гІишло хьалвьаьрша ала ца боаннхан йоаьа металлический пудр чудола барабан шоашта бІаргабІайнаболлашьеьа а, юхье гІолла тІех а баьнна дІабахаб боккхагІбараш, хІаьта бераш дарбанна чу цІи йийзаб. Лотаеннача металлический порошокге сийгаш пар барахьех летад. Бераш доагадаьд.

ЦІагІа бераш долаш болча цІен боккхагІбараша цІагІаьра цІилеторгаш берех дІалечьхьа е цІераша ловзар деш хІаьта, цунах мел дожкха зулам доал нарна дІаХайта а деза. ЦІхьабакъа цІилеторгаш дІалочьхьаьр—ах гІулаьх мара дан. Бераша цІераша ловзар дарх цІераш на ювлайтарга хьежІа-боннхача ловзлхаме е цІерашА ловзар деш дезаранг шо да поаьл.

Н. КОМАРОВИЧ.
Нохч-ГІалгІай АССР УПО Паччахьалкхен пожарни тІаьхьарга отдела начальник.

ДИКАГІЙОЛА ПИОНЕРВОЖАТИ

Шоллагі.а шу да Тедтова Роза Карабулакерча № 1 йолча юьсьнгІ школе боккхагІйола пионервожати йола. Беращца болх белгА цунна дукха дезаденнадар школе дешаш йолча хана денз. Лохерча классашка пионервожати хилар из бархІлагІчен, нІслагІчен, иттлагІ-чен классашка дешачча хана. ХІаьта школа чаьхьыьккхаьчА тІехьа-гІа чІоагІа дог рауза долаш школе болх бе сецар Роза.

Юхььаьнна дерригА а хеттача тайпара ВІиттІехьдІаьлар. ЦІхьаГІаьчІа хІаьнна хІера да йуш, хьинар кхо ца деш кердача балхо шийна ЦІхьалхшка оттаІаь дежІаьнна кхочачІадра болх бер ер Роза. Цу хана цунна чІоагІа новкъостал лир боккхагІйола новкъостаца Пахомова Надежда Викторовнаца, Никитина Надежда Константиновнаца, кхиІаьнна.

Бераша кІезнна болх белгА довза ГІертаг а а из духа ловзаш а Роза хиларо ший гІулаьх дІр. Пионерваьшара болх дика ІаьІ-тІехьбаккхар бахьан долаш дІаДахача шера «Мисо» а хана чІоагІа пар хІана марша шоллагІча этапа итогаш йича районе а республике а хьалхара моттиг ийхкар Карабулакерча юьсьрча школа пионерски дружина.

Тайп - тайпара, шерга пионервашара болх делабу Розаг. Пионерий сборш, сайренаш ю, хьаьйолх тайп-тайпара конкурсаш, викторинаш, союзни республикАнча хетаьь фестивалаш, иштта кхы ІІаХо а. Цу дерригА шербу, чІоагІбу дешархой патриотическа а интернациональнА а сахьетам.

Ший балха опытах лаьца Розаг дийлар дукха за йоаьшш хиннав XXXIII суьйрьсьн районни комсомольски конференце. Конференце делегаташ, берригаш рауза а болаш, ВЛКСМ районни комитета членалла хержар толиштаГІйола пионервожати.

В. БАКАЛЮК,
Карабулакерча № 1 йолча школа ВЛКСМ комитета член.

Кхьча мехкашчара бувзамаш шерлу

СССР-ан БЕЛЬГЕНЕН ЮКЪЕРА АВТОМОБИЛЬНИ НИКЪ

СССР-ан Бельгенен юкъе автомобилашца ІІІа-хьа ахара хьаькхьа соглашение йий шин мехко. АПН корреспондент из соглашени йоаьшкгІа дийхар РСФСР автомобильни транспорта министрга Трубнин Евгенегара.

— Укх тІехьарча шерашка тІа-тІа дуккхаГІа шерлуи латт, — йьлар министра, — СССР-ан Европа мехкаштен юкъера товарооборот Цу гІулаьхо лаккху дуненн хьалхашта юкъерча бувзашкара транспортни система лоархІам.Цу даьлсе эгнаш, кертера яр фордех машиннаьлхьен транспорт ие а, кхьча мехкашца торговля лелаьча организацешца тІа-тІа дуккхаГІа пайда эи лелаьра аттаГІа хиларах совле йолаш йолча автомобильни транспортах.

Цудухьа СССР-о Европера дуккхача мехкашца—социалистически мехкашца, Голландеца, Данеца, Финляндеца, Францеца, Швеца — соглашеен яьй дунен халхьашта юкъе автомобилашца мухьаш ІІІа-хьа кхаьхара хьаькъеьа.

Цу тайпара соглашени Бельгеца ярар вай, из низа яр на хилар советски бельгийски оагІонгаьхара бачьаьш хиннаьлле а. СССР-ан Бельгенен юкъера товарооборот тІа-тІа шерлуи я.

Евгений КОЗЛОВ,
АПН корреспондент.

●

ЭРСИЙ МОТТ ІОМАБЕРАШТА

Эрсий мотт хьехача курсашка ІІІаІнар дехаш геттара дукха письмо дььхьадар 1973 шера «Спутник» яхача СССР дунен хьалхьашта юкъерча кагирхой туризма Бюрога США, ФРГ, Франц кагирхошкара. Дунен тайп-тайпара мехкашка уж курсаш хьаштІолаш бола студенташ, кьоьа болхлой. Гилмахой, гІулакгера нах СССР-е четта стажировка е ловзаш, мехьача моттигашка хьежа-дукхха а дукхаГІа ба.

КІаьчА мехкашкарча кагирхошта эрсий мотт чІоагІга хьашт хилар геркал а деш. 1975 шера дез-стаьсий континент 30 процент алсамъяьккха ІаьрхІа я «Спутник». Цу цхьаьн ханна тохкаш я пхьаГтаровоча дешара заьеленей филологически факультетан дуХьалА ІІІа-хьа этнЙтаьн СССР просвещение Министерстве хІаллаьна болх бергбола курсаш яьхарн санна йола ІІІа лехар кхоачашдерча формаш.

Укх 1974 шерра а эрсий мотт хьехача курсашка ІІІаьчІаьргаз доаьзл дехьаьча ІІІаьрхех 2200 сат. Италера, ІІІаьнбаьрнера, Малтбуоьн Беллиндера, Финляндера, Скандинавски мехкашкарча стажеешца хьаьн бетта курсашка Москве дешаргІа, кьоьача бІаьнгІ цхьаьна — Ростов - на - Дону, ФРГ-ченна нешшина — Волгоградеь. Курсаш яхьаьрша йоаьхо яьй шоаш хьаийца эрсий мотта знанеш мехка йолла туристическа экскурсеш еча хана советски кагирхошца кхьаьлаш дерзеш кьоьарчаЛ доаІ-цаш бувзамаш леладарзеш. ХІаьта иштта промышленни предприятешка, колхозашка, институташка, общественни организацешка ахарца а ІІоагІЬе деш баГІаргашка йийн хилийтара.

Валерий КВАРТАЛЬНОВ.
«Спутник» яхача СССР дунен хьалхьашта юкъерча кагирхой туризма Бюро председателе-заместитель.

●

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКИ ФИЛЬМ

1973 шера декабре Ленингрде кулгаш яьлаьл йоаьшш йолча «Сийна оалхазар» яхача Метерлинка пьесагІа-фильмагІа цхьаьн оттадаь советско - американски художественни фильм - мозикл хьІаьда хьаьхьаьрча соглашенна. Фильм экранаш тІа аралергІа 1975 шера эрсийн английски варианташца.

Соглашенна кхагаш яьлаьл советски оагІонгаьхара «Ленфильм» яхача киностудие директора Блинов Викторен «Совинфильм» яхча Еврпгсковьн общестна президента Ретла Тенейшьли Отарен, американски оагІонгаьхара — шийлоІамеча продюсера Эдвард Льюкса (дагалоххарагІа ВІаьчА, из ІІІа санна хьаьхьаьл а Советски Союзе хиннен «Спартак» яхача фильмагІа советски зрителашца ловзаш ва).

ХьрийочА мюзикла лаьнгІатурин сценарн яьхьаьй советски кинодраматурга Каплер Алексен американски специаристца Альфред Хейсца. Фильме лекха музыка а ІІІитта хьаьрчаьл дешнаьгІаьнгІ композитора Петров Андреен американски композитора Алексея Нортен цхьана творчески хьа а хьегам.

«Сийна оалхазар» яхача фильм-ца дакхьа лоацаргІа Кирова цІерагІча операн балетен ленинградски театро а ленинградски симфонически оркестро а. Фильм отдаьзрдА «Ленфильм» яхача студиеца.

Анна НИКОЛАЕВА.
АПН корреспондент.

Боксерий яхь

Юниоршта юкъе РСФСР Къудбехьа зоне боксах хьалхарш моттиг яккхара яьхьаь я ІІІанз Грозне «Красный молот» заводса спорта Дворецо.

Яьхьашка дакъа лоаьаьл ба Краснодарски, Ставропольски краьшкара, Белгородски, Курски, Орловски, Ростовски областашкара, Дагестански, Черсий - Балкъарой, Къилбаседа - ХІирий, Нохч-ГІалгІай автономни республикашкара боксераш.

Тахан финальни ІІІаьнгІахетараш хургІа.

Х. МАГОМЕТОВ.

«НОВЫЙ СВЕТ» ЗАВОДЕРА ШАМПАНСКИ

Крымера шампански чхьаГІараш ду «Новый свет» яха завод — вай мехка мел болчарел хьаьнгІа я. Гобалькха лоамаш а доІаш, ІІІаламо хозььча атаГІа, Суакагара ворхІ километро гаьна улл из. Дукха хІама да эшшаш бІаь шу хьалхарІа уьхаза цІаен пемещика иеме ловза чхьаГІараш хьаьс долаьдаьл. ЭкспериментальнО ІІІаьхьенах, эрсий кхеха чхьаГІар французски шампанскена къовсадала а кхьметтел цуі тІехьала а могардолаш хилар.

Советски ІІаьлал латтача церанна Крымс, Кавказе, Украине хьаьхинай ловзаьча чхьаГІарай кхы тайпа йоккхий заводлаш. Цунга шушшка дуьлтта чхьаГІар доахача способаш нийеса ледаеш я дарегІен аттаГІен йола способ — резервуарни. Цхьабакъа «Новый свет» яхача заводо шушшкара чхьаГІар мара дан. ЦхьаьнакхетарА ІІІаьлаьхьа из завод — совле шийна йолаш предприяти я.

Эттара хьалха крымск заводашка ца по шийна діаьш іохььаьнна чхьаГІар доаькха виноматериалаш, дикагІчарех, —пислинг, «галиотех», «каберне» яхача комсий сортехи «пинок» яхача сортехи, дийчььберх марта пайда я ца эшаш.

«Новый свет» яхача заводо арахеца крымски ловза чхьаГІар ІІІаьхьлуш да: 5 процент морзал йоаьлла сухой, 0,8 — І процент морзал йоаьлла сухой, 0,8 — І процент морзал йоаьлла геттара сухой, ІІІаьлла шекар да тохаш йола бІоьг. Цу дерригА чхьаГІараша 1958 шера деиз дунен халхьашта юкъерча конкурсашца медалаш йьхьаЙ — пхьа дошо, ноІолото, наІ бронза.

ДІаьхахача шера «Новый свет» яхача заводо арахийлаш чхьаГІара 1 миллионн 400 эзарн шушш, ухх шера 200 эзар шушш дуккхаГІа хеторьа. 3,5 миллчон шушш чуоттаг хранилищ я «Новый свет» яхча завода, ІІІаьл моттиг йолаш цхьаьнга ца! хьаьлъеш а латт.

Светлана КАСИМОВА.
(АПН).

ХУНТА НАБАХТЕНАШКА

Шведски посол Харальд Эдельстам «нон грата персона» я аьнна хьаькхайкалаьлд Чилерча тІема хунто декабрь бетта юхььа. «Цу гІулаькхо тешаа ду, — аьлар Швеце кхьча мехкашкарча гІулаьхий министра Стен Андерсона. — ХІанзара чилийски режим мела хиларца. Іаьлламе чоалхаеча хьалхашка тІаькхувеІа. Іаьлала нах кІаьлхарбахар духьа Х. Эдельстама бІа. болх шведски правительства биззя хьаьлоацаш хиннаб. Хунто дайча гІулаькхо цІаььхьа а хьаьхьеьад. Чилера дайдда ІІІабаха политически нах хьаьлоацаш дерригача дуненТІа шерра чаьхьоахача акшеІта ларде яра гуманизма ерриГА нормаш цунна гоама хиларх.

Стокгольме юхаьхьаьчул тІе-хьаГІа Х. Эдельстама интервью елар Швецерча АПН корреспондента Н. Сажина.

ХАТТАР: Іа мишта йоаьхІ, господин посол, чилийски военщинО яь паччахьалкхен переворот?

ЖОП: Сальвадор Альенде керте лаьтта Чиле демократически правительство мехка ІІаийлача конституце ларда тІа хержа яр. Хьалхьа цхьоаГІон правительство ІІІа-ньькха тІема пуч цхьаьна а, законнаГІа яь. Боаьрам боаьшш ІІІоаГІача кьІзаІІІа чаьхььаьккхар из. ХІанз кхо бутт бизаб уж аьхха гІулаьхаш хунто леладу.

Тха посольствона ІІІалла дата а доацаш хилар Чиле тІема переворот. Цу 11 ди хьаьхарІа мара доацаш президента С. Альендес дийнар сона. ХьаьлаьгІа тІема барт ІІІаьнгІболла йиш хиларах тешаш ца яхаш. «Чуьхьа яра кьовсам хьа-а тарІу, — аьлар цо, — цхьабакъьа, тІема барт ІІІаьнгІболларбан». Альендес лаьрхІа шийп правительства состава юкъе ІІІаьхьар кхоъ военни саг, цхьабакъа а, зокара кеІте лаьттараша далкъ дежаьр.

ХАТТАР: Хьо, шеко йоаьшаш, Альендена шийна дуккхаьзза а къамаьл деш хинна хурголлаш ма. Цун хьаьхьеьха малагІа уйла есар хьа аьг чу?

ЖОП: Геттара дика вовзар сона Сальвадор Альенде. Из мишта ловзаш мадоагІаьра дан, хІана аьлча Швеце хьаьлоацар цуо правительство. Оаха ГІаддаьх теркалбора цун болх. Хьаька оратор, ГІорвальна политик, дер ГІаьра, Іамерца а саг вар Альенде. Цунна аттаГІаьлаьх дацар ваз парте виКалаш юкъе болча правительства кулгаллеГІа. Кьаьста а меьхкара гІулаьхаш нененнаьн чура ваьлонаш кІоарбеннаьчен хана, моастаГІаьл тІехь, тийшача балхІа ца ненеллаьу гІулаьхаш реакце геттара кІиндаьна хана.

ХАТТАР: Мишта йоаьрІа Іа С. Альенде правительства Чиле чакхдолаьш хинна гІулаьхаш?

ЖОП: Шведски правительства ранЬза хинна ІІІаьнар чура эргалоаьш яра дамъьеьрА Сальвадор Альенде планаш, моральни финансовни гІо дова. Из, белгІала аьлча, бІаьш шераш ІхьалхарІа денз далатташ хьаньькха геттара лоархІаме реформаш Чиле чакхъьха волавенавар. Эттара хьалхарча аргІаьна из яр тІехьаГІа шоай кооператаш ІІІаьнгІЕьлхача ахархошта лаьтташ дІа а луш яь аграрни реформа. Боккхача доархІаме дар кхьчА мехкий, кертгеЧа дамъье американски, монополей хача хиннача банкашнен шахташтен национализаьцн яр. Иштта хьаьхьетамхой гІулаьхА просешеен системина а реформа - е дагА яр Сальвадор Альенде. ЦхьабакъА конгрессеца реакционни оппозице чакхъьлИтаьзар из проект.

С. Альенде правительства еш мел хинна реформаш мехкарча кхьаьхьамхошца хьаьлоацаш яь. ЦхьабакъА цунна пхьаьнд доХьа дуьлде йоаь чІаьгІа затташ цунга калкъьаьта юкъера монополеш а йолаш хиннача моттигеча буржуазе.

ХАТТАР: ХІанз мишта Чиле ІІаьнгІ хьаьл? Укх тІаьхьарча хана малагІа болх чакхбаьхьб шведски правительства?

ЖОП: Переворот аьчул тІехьаГІа тІема хунто Чиле цхьаГІара террор йолайнр Сальвадор Альенде правительствана ІІІаьлаьлаьтарашТен из хьаьлоацаьрашТен дуьхьа. Тхоай аьххар лоархІаьхаьх, цаппа кІаьлхарбола моттиг а кийчьь, сиХХа новкъостал делгах. Юхььаьнна цаьнаьнна ІІІаьнгІа хьаьлоацаьрашца ІІІаьнгІа Аргентине, Колумбе, Мексика, Венесуэла — посольствашца ІІІаьнхьаьлар политически беженцаш. ЦхьабакъьА, «чи посольствеш хьаьн моттиг да юсаьн хьалІІІаьчА ІІІаьнгІа, тхоай фински коллегашца цхьана беженцаш тхоаьш долча чуьнца лаьхьІар оаха. Хьалхарча денношке а денз шведски правительства Швеце чубІаьхьа боьсю елар Чилера ІІІаьнгІ 200 политически беженца. ХІанз уж 600 сагаГа ІІІаьхьалчаьхьа. Церна юкъе чилийнаьн хиннА ца ІІІаьнгІ, хьаьлоацаьрІа политически гІулаьхашта шоай меьхкашкара ІІІаьнгІа ІІІаьнгІ. Кубай хьаьшшаш Чиле хьаьлоацаьтаьара Шведски посольства. ХІаьта Кубас эгтара воккхаГІаьлла моастаГІа лоархІ путтгастех. Іаьлаьл ше бе делаьча ІІІоаГІаьчА дийнаьхьа реакционни военщина кубински болхлой ІІІеношкен кварташкьен цхьаьтара чуьхьа йолелар. НаІараш кагІйоа, ІІІаГІара метагг мел йола хІамаш дІаьхьхьар, марксистски литературча ІІІераш а етташ доагадора... Цу гІулаьхашта се раьза ца хилар из ІІІаьхьаьдІча, из терхаллеш дацар.

ХАТТАР: Цу тайпара террора акшеІ чаьхьоахарий кхьчА посольствашта дуьхьала а?

ЖОП: Йоахар, хунто «дикача дагара йоаьчарех» лаьрхІаьчА болх ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ. Чиле Конгранта дика ІІІаьнгІьхьаьнна парти я. Цунца юкъе хьаьхьаьл дола бацха-дика нах ба. С. Альенде правительства керттеРча ког ІІорголлеч ІІІаьнгІ из.

Набахта чу я ведла, ниЗаш ІІІаьлаьттаьлу Лучс Корвалана йола, цун цІи а ІІІитта Лучс я. Из ІІІийІ дах воІ хилар ба цун бехк. Лаьца чуеллаЙ вІІІа сесат. Тха безам массаза а Корвалана берригача дезалгаьла ба. Уж а беорнга пар новкъостий а ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ.

ХАТТАР: Швеце юха ІІІаьнеачуьл тІехьаГІа Чиле хьаьхьаьлара солидарность ІІоагІЬера ІІІаБерзабІа-ньнаре болх беш ва Хьо. Іа кертгера доархІар фуд?

ЖОП: ХІанз ІІІаькхха ца техача тайпара ІІоагІа ниЗаш ІІІаьлаГІотеХа деза чилийски халкъ хьаьлаьлар духьа. ХІаньле Чиле демократически традицеш ІІІайолае кхиІнад, ц мехкара хьаьхьегамхой Сальвадор Альендес доад дарча цу кхаь цера политически сахьетаме хиннаб. Хьанна иЙшача Чиле ІІерча прогрессивни ниЗаШта юха а хьаьлоьтарни котдаларни новкъостал де ІІерташ со хьаьлоацаьрІа. Кхо ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ.

ХАТТАР: Швеце юха ІІІаьнеачуьл тІехьаГІа Чиле хьаьхьаьлара солидарность ІІоагІЬера ІІІаБерзабІа-ньнаре болх беш ва Хьо. Іа кертгера доархІар фуд?

ЖОП: ХІанз ІІІаькхха ца техача тайпара ІІоагІа ниЗаш ІІІаьлаГІотеХа деза чилийски халкъ хьаьлаьлар духьа. ХІаньле Чиле демократически традицеш ІІІайолае кхиІнад, ц мехкара хьаьхьегамхой Сальвадор Альендес доад дарча цу кхаь цера политически сахьетаме хиннаб. Хьанна иЙшача Чиле ІІерча прогрессивни ниЗаШта юха а хьаьлоьтарни котдаларни новкъостал де ІІерташ со хьаьлоацаьрІа. Кхо ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ. Цунна ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ.

Н. САЖИН.
АПН соб. корр.
Стокгольм.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 январь

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программе. 9.35 — Кердалаьрш. 9.45 — Школьни клинический лекционка. СССР-а Іхимий академе член - корреспондентА. Ленинский преме лауреатаГІа Ткаченка «ОрлеВОЖ» яхача телестуди юкъера «ІІІаьнгІ». 10.30 — Боеблча телевиденИ. Мультфильмай программа. 11.00 — Тарехенгаш документальни фильмий программа. 11.40 — Боеблча телевиденИ. «Балькъа боккхе безам» яха телеспектакЛ дуккхаеерийн художественни фильм. «Санкт-Петербург ІІІаьнгІ-ІІІаьнгІ» яха 5-гІа серИ. 15.00 — Передачай программа. 15.10 — Школьни клинический лекционка. Боеблча телевиденИ. «Цирко ІІІаьнгІ» ІІІаьнгІ яха фильм-концерт. 16.10 — «ДешарнаьгІа». Са мотт са доттагІ да (эрсий меттаЛ болча олимпиада 4-гІа тур). 17.10 — «Лаьмна Мишкенна лирика». Поэт ва 175 шу дийцарг. 17.30 — «Котдаь» яха полевая поэта. Советски Союз Тулпалах Смирновой - Кужерхойх йола телевиденИн очерк. 18.00 — Кердалаьрш. 18.15 — Школьни клинический лекционка. Боеблча телевиденИ. «Лесса» яха телевиденИн дуккхаеерийн художественни фильм. «Защитникаш» яха 7-гІа серИ. 18.46 — Миллионий лекционИ университет. Къаьстаеаш оьсеЛ ІІІаьнгІа экономический - социальни лоархІам. 19.10 — Боеблча телевиденИ. Дунен халхьий творчество. 20.00 — Боеблча телевиденИ. «Балькъа боккхе безам» яха телеспектакЛ дуккхаеерийн художественни фильма премьера. «Канатоходцы» яха 6-гІа серИ. 21.00 — «Хаа». Информационни программА. 21.30 — КагІонгаьхара «Гурин хаХхарх йола СССР-а кубок. ПІхьаьна волаш кагоаолаш хаХхар. МаІа нах. Челябинскера первенА. 22.15 — Чайковскер ІІІераГІа йолча дукхаьнна ІІІаьнгІ. Ленинградскера ІІІаьнгІ. Ленинградскера ІІІаьнгІ.

II ПРОГРАММА

17.45 — Берашца. «Чебурашка а цун доттагІаьнгІ» «Из ченний Станиславский театра спектакЛ». 18.45 — Документаьлий фильм. 19.05 — «Нохч-ГІалгІайчу ГІоалла». Информационни программА.

11 январь

I ПРОГРАММА

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалаьрш. 9.45 — Боеблча телевиденИ. Бевашца. «Гургаь» яха театр. 10.05 — Боеблча телевиденИ. «ДерригА хер дер сонца» яха кинокомедИ. 10.15 — «Советски характера» яха телевиденИн очерк. 10.45 — Концерт. 11.15 — «Балькъа боккхе безам» яха телевиденИн дуккхаеерийн художественни фильм. «Канатоходцы» яха 6-гІа серИ. 15.25 — Передачай программа. 16.50 — Документаьлий фильмий программа. 17.30 — Шахматни школе. Шахматний разрядний класс. 17.00 — Гаьрчин сагІ. 17.30 — Бевашца доаьл фильм. 18.00 — Кердалаьрш. 18.15 — Боеблча телевиденИ. «Лесса» яха телевиденИн дуккхаеерийн художественни фильм. «Защитникаш» яха 8-гІа серИ. 18.40 — «Мишта «ІІоагІЬе» ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ ІІІаьнгІ». 19.10 — Кенюкурнал. 19.30 — Хамидов Нурмагомед ІІІераГІа йолча театра «БовгІаьла» яха спектакЛ (нохчий меттаЛа).

12 январь

I ПРОГРАММА

18.45 — «Нохч - ГІалгІайчу ГІоалла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттаЛа). 19.05 — Хамидов Рамзан. 19.10 — Кенюкурнал. 19.30 — Хамидов Нурмагомед ІІІераГІа йолча театра «БовгІаьла» яха спектакЛ (нохчий меттаЛа).

РАДИО

10 январь

6.30 — «Юртарх ваха» (ГІалгІай меттаЛа). 6.45 — Хьаькъ, хьостаЛ. 7.20 — РеспубликАнча газетий обзор. 8.25 — «Халкъа ялленшен ашарашен Турпала образ» яха передача (ГІалгІай меттаЛа). 16.00 — «Жоп ГІехьа» (нохчий меттаЛа). 16.15 — «Солдат хиннай. ХІаьта хьоачашдаьр фу да?» яха корреспондени (ГІалгІай меттаЛа). 16.25 — «Болхлой ваха» ва дамогаьта (ГІалгІай меттаЛа). 16.45 — «Профессия болхна яха цхьаьна ІІІаьнгІ ра передача (эрсий меттаЛа). 18.00 — Кердаь хьаьнаш (эрсий, нохчий, ГІалгІай меттаЛа). 18.40 — «ІІІаьнгІ, хьаьнаьнаь» яха радиожурнал (нохчий меттаЛа).

11 январь

4.30 — «Юртарх ТІуьрс» (эрсий меттаЛа). 6.45 — Хьаькъ, хьостаЛ. 7.20 — РеспубликАнча газетий обзор. 8.25 — Нохч - ГІалгІай симфонически ашарашен (нохчий меттаЛа). 16.00 — КПСС-а Грозненски горкома секретарь Сааттаьнна «Кадрашца хьаьдаьна тІехьаГІаьбе» яха беседа (нохчий меттаЛа). 16.15 — «ДоттагІий ваьашш. ЗабайаьлІ — са Забайаьлий яха Чинский радио передача (эрсий меттаЛа). 16.30 — «Болхлой ваха» яха радиогазета (эрсий меттаЛа). 18.00 — Кердаь хьаьнаш (эрсий, нохчий, ГІалгІай меттаЛа).

ХАОТТАМ

Тахан республике ІІоалгІ Грозненчу хуьІаьлуш морхаьш а йолаш наг-нагахьа кІезнг-дукха лоа а деЛхаш, чаьхьоахььара сечиг 5—9 метр чІоагІа мух а хьежаш ха хилен фегара температура республике ІІоалла 6—10. Грозне 9 градус шелал йолаш хилен таьлу.

Кхаьнен доммеен моархаь а йолаш, наг-нагахьа кІезнг-дукха лоа а делхаш ха хила а фегара температура биІсаьшка 9—14, денонна 3—8 градус шелал йолаш хила а ІІІаьнгІ.

МЕТЕОСТАНЦИ

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный, Ленина улица 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бекттохкама секретара—3-34-38; партийни хьаьрча культурин отделий — 3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерин — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

СФ05007. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Революцие проспект 7/84. Типография изв-ва «Грозненский рабочий», проспект Революцин 7/84. Заказ № 262.

Газет ярдуьл шинарн.
Орен. шоаттан ценошка.